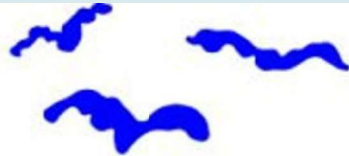

VESI- JA RANTAKASVIEN VIERASLAJIT

Riitta Korpisuo

10.6.2026

**Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.**

Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

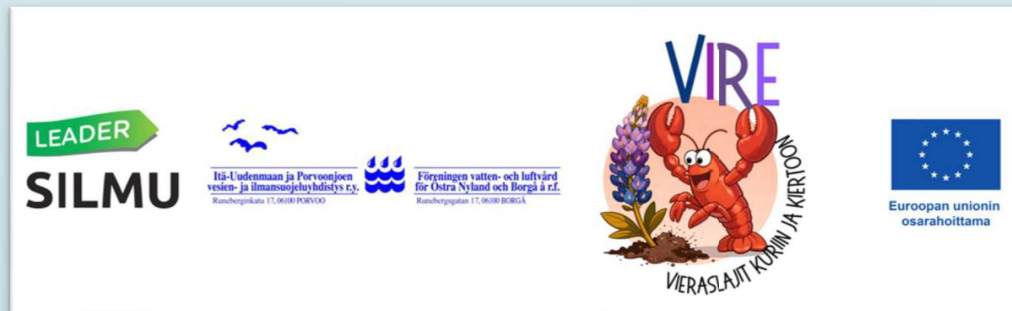
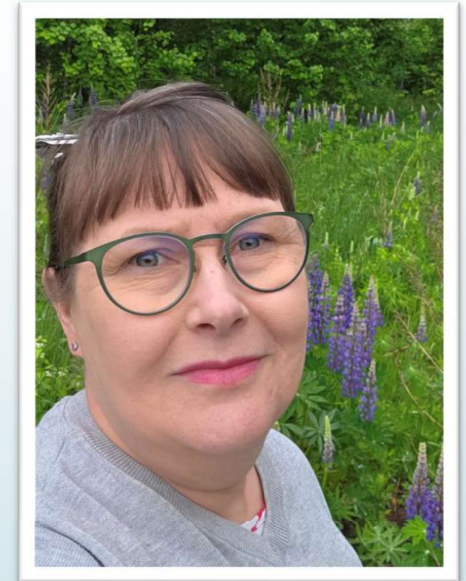

**Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå å r.f.**

Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

VESI- JA RANTAKASVIEN VIERASLAJIT 10.6.2026

- Riitta Korpisuo
- luontokartoittaja (eat), ympäristönhoitaja, projektityöntekijä
- Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry
- VIRE –vieraslajit kuriin ja kiertoon –hanke

KIEHKURAVESIRUTTO JA KANADANVESIRUTTO

(*Elodea nuttallii*, *Elodea canadensis*)

- Kotoisin Pohjois-Amerikasta.
- Suomesta ensimmäinen havainto kiehkuravesirutosta vuonna 2021. Kanadanvesirutto istutettiin Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan vuonna 1884.
- Eroja värissä ja lehden muodossa.
- Kasvaa yksittäisinä versoina tai tiheinä kasvustoina, upoksissa vedenpinnan tuntumassa tai usean metrin syvyydessä.

- Leviäminen tapahtuu irronneiden verson pätkien avulla, "Leviää kuin rutto".
- Muuttaa veden ravinnekiertoa ja vaikuttaa veden laatuun: veden pH vaihtelee jne. vaikuttaen rapuihin, kaloihin ja eläinplanktoniin. Haittaa myös virkistyskäyttöä.
- Torjunta hankalaa, koska lisääntyy pienestä palasta. Jätteen tarkka poiskerääminen. Raivausnuottoaus ehkä paras. Muista mahdolliset luvat!
- Veneenpohjien, kalanpyydysten ym. puhtauteen on kiinnitettävä huomiota.

ISOSORSIMO (*Glyceria maxima*)

- Kasvi tuotiin rehu- ja koristekasviksi jo 1860-luvulla Hämeeseen ja Lounais-Suomeen.
- Viihtyy vesistöjen rannoilla, luhdilla, ojissa ja altaissa sekä kosteissa rantametsissä.
- Leviää sekä kasvullisesti sekä siemenistä.
- Syrjäyttää alkuperäisiä rantakasvejamme muuttaen rapujen ja kalojen elinympäristöä. Tukkaa puroja aiheuttaen paikallisia tulvia. Haittaa virkistyskäyttöä. Ei ole rehukasviki laiduntaville eläimille.
- Jotain hyvääkin? Tarjoaa vesilinnuille pesimäympäristön ja suojaavat rantoja eroosiolta.
- Niittäminen ennen kuin ehtii siementää, pienet kasvustot voi kitkeä tai peittää vuosiksi pressulla.
- Huolehdi, ettet kuljeta veneen, jalkineiden ym. mukana siemeniä.
- Muistuttaa ulkonäöltään järviruokoa ja piurua.

<https://image.laji.fi/MM.122849/JR60196.JPG>

isosorsimo - *Glyceria maxima*

Jouko Rikkinen,

[Creative Commons Nimeä Ei-Kaupallinen 4.0](#)

<https://image.laji.fi/MM.122856/JR08610.JPG>

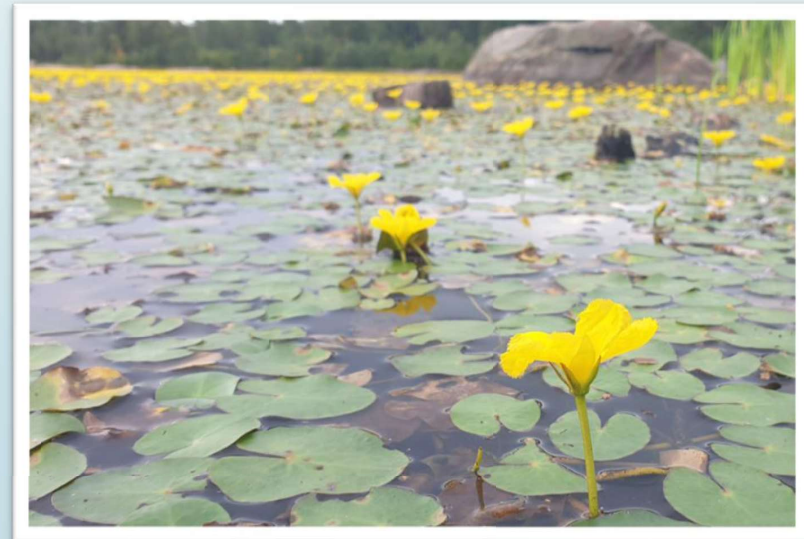
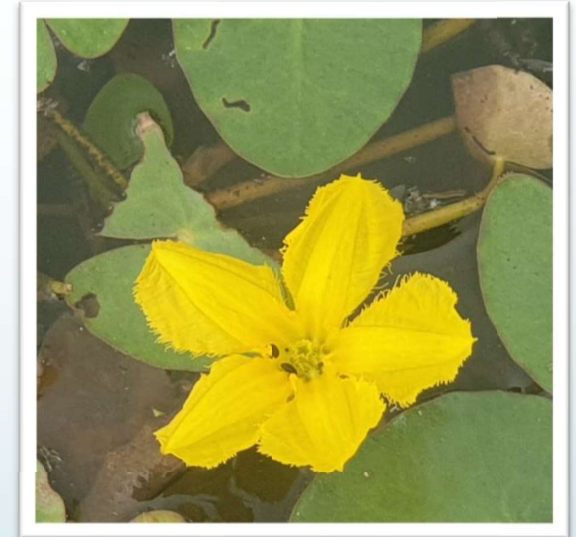
isosorsimo - *Glyceria maxima*

Jouko Rikkinen,

[Creative Commons Nimeä Ei-Kaupallinen 4.0](#)

LAMMIKKI (*Nymphoides peltata*)

- Lähtöisin Keski-Euroopasta Vähä-Aasiaan ulottuvalta alueelta.
- Suomessa ensimmäinen havainto vuonna 2012 Littoistenjärvestä Varsinais-Suomesta.
- Rönsyt voi kasvaa muutamassa kuukaudessa useita metrejä ja näin vallatessaan tilaa syrjäyttää alkuperäistä lajistoa.
- Hajoavat kasvustot kuluttavat happea, saattaen aiheuttaa happikatoa. Virkistyskäyttö vaikeutuu. Voi alentaa rantatonttien arvoa.
- Versot kulkeutuvat helposti seuraavalle kasvupaikalle ja piikikkäät siemenet leviävät lintujen ja eläinten mukana.
- Torjutaan kitkemällä huolellisesti ja hävittämällä kitkentäjäte asianmukaisesti.

HENTOKARVALEHTI (*Ceratophyllum submersum*)

- Ensimmäinen havainto Suomessa Espoon Suomenojalta vuonna 1999.
- Toistaiseksi vain Ahvenanmaalla ja Uudellamaalla.
- Juureton uposkasvi. Leviäminen tapahtuu pääasiassa kasvista irtoavien versonpalojen avulla, luultavasti lintujen levittämänä.
- Muodostaa massakasvustoja. Näitä tosin vasta vain kahdessa paikassa havaittu.
- Torjutaan raivausnuottauksella useana vuotena peräkkäin.
- Puhdista veneet ja kalastusvälineet huolellisesti.

<https://laji.fi/taxon/MX.41005/images>

hentokarvalehti - *Ceratophyllum submersum*

Jouko Rikkinen,

[Creative Commons Nimeä Ei-Kaupallinen 4.0](#)

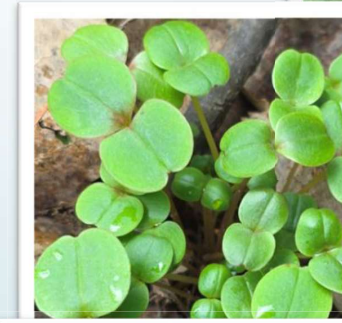
VALKOKARHUNKÖYNNÖS (*Convolvulus sepium*)

- Mahdollisesti 1700 –luvulla tuotu koristekasviksi.
- Viihtyy joenvarsilla, maankaatopaikoilla ym.
- Leviää kasvullisesti ja siementen avulla.
- Tukahduttaa muut kasvit kietoutuessaan niiden ympärille. Muodostaa läpitunkemattomia kasvustoja joenvarsille.
- Köynnös kannattaa katkaista maanrajasta, kuivana se on helpompi poistaa. Juuria voi yrittää kitkeä ja kaivaa pois maasta.

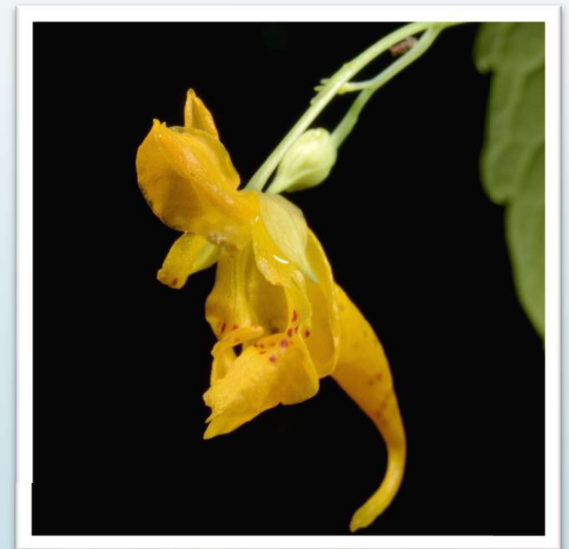
JÄTTIPALSAMI (*Impatiens glandulifera*)

- Kotoisin Himalajalta, Suomeen 1800 -luvun lopulla.
- Kasvaa rehevillä ja kosteilla paikoilla.
- Yksivuotinen.
- Lisääntyy siemenestä, leviää erityisesti virtavesien mukana.
- Siemenpankki 2-4 vuotta.
- Rannoilla lisää eroosion riskiä, hennot juuret eivät sido maata. Maata päätyy sateen ja tulvien mukana vesistöön, mikä voi olla uhka muun muassa taimenten kutusoraikoille ja kuoriutuville kalanpoikasille.
- Kilpailukykyisenä valloittaa alaa alkuperäiskasveilta.
- Helppo torjua kitkemällä! Kasvit voi kasata ja talloa, siemenkodat toimittaa muovipussissa polttojätteeseen. Ei tarvitse erikoisvarusteita.
- Ei voi sekoittaa kukkivana mihinkään toiseen palsamiin.

LÄNNENPALSAMI (*Impatiens capensis*)

- Kotoisin Pohjois-Amerikasta.
- Vuonna 1949 kylvetty siemeniä Lohjanjärveen laskevan puron varteen. Havaintoja Lohjan lisäksi myös Itä-Helsingistä, Tampereelta ja Nokian Pyhäjärven rannalta.
- Yksivuotinen.
- Kukinta-aikaan sen tunnistaa helposti punakeltaisista, selvästi ruskeanpunalaikkuisista, melko kookkaista (20–35 mm) kukista, joiden kannus on taipunut lähes eteenpäin suuntautuvaksi. Alkuperäislajimme lehtopalsamin kukat ovat isommat, keltaiset joissa vain vähän punaisia pilkkuja, kannus osoittaa enemmänkin alaspäin.
- Haitat samat kuin jättipalsamilla.
- Torjuntakeinot samat kuin jättipalsamilla.

<https://image.laji.fi/MM.2258415/JR07805.JPG>

lännenpalsami - *Impatiens capensis*

Jouko Rikkinen, [Creative Commons Nimeä Ei-Kaupallinen 4.0](#)

KELTAMAJAVANKAALI (*Lysichiton americanus*)

- Kotoisin Pohjois-Amerikan länsiosista, Alaskasta Kaliforniaan.
- Suomessa ensimmäinen havainto 2005 Raaseporissa, havaintoja jonkin verran lähinnä Etelä-Suomessa.
- Kasvaa kosteilla ja märillä paikoilla.
- Monivuotinen.
- Lisääntyy siemenestä, leviää erityisesti virtavesien mukana.
- Siemenpankki useita vuosia.
- Kukinto katkaistaan heti sen lakastuttua, mieluusti kaivetaan koko kasvi juurineen maasta.

<https://image.laji.fi/MM.1258492/JR44828.JPG>

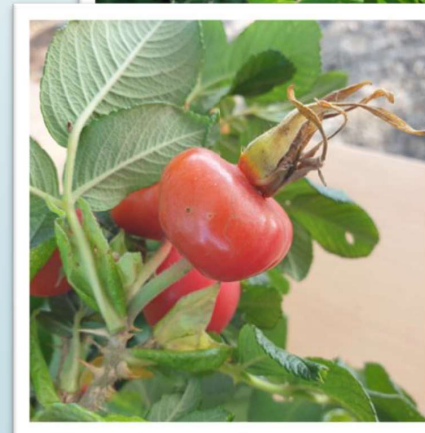
[keltamajavankaali - *Lysichiton americanus*](#)

Jouko Rikkinen,

[Creative Commons Nimeä Ei-Kaupallinen 4.0](#)

KURTTURUUSU (*Rosa rugosa*)

- Kotoisin Itä-Aasiasta, tuotu koristepensaaksi.
- Viihtyy erityisesti hiekassa ja onkin ongelmallisin merenrannoilla ja saaristossa.
- Leviää kasvullisesti juurakon paloista sekä siemenistä, levittäytyy vaakajuurakostaan.
- Haistaa sekä alkuperäiskasveja että välillisesti myös niitä ravintokasveinaan käyttäviä hyönteisiä.
- Torjunta vaatii sitkeyttä ja hyviä työhanskoja!
- Pienet alut voi kitkeä. Isot kurturuusut leikataan alas ja sitten kaivetaan juuret pois - juuret polttojätteeseen. Näivettäminen on yksi vaihtoehto, joka tuhoaa myös juuret. Laajoja alueita voidaan poistaa koneellisesti. Kiulukat kannattaa poistaa!

JÄTTIPUTKIRYHMÄ (*Heracleum persicum* -ryhmä)

- Kaukasiasta ja Lounais-Aasiasta, tuotu puutarhakasveiksi.
- Kaukasianjättiputki (*H. mantegazzianum*), persianjättiputki (*H. persicum*) ja armenianjättiputki (*H. sosnowskyi*).
- Viihtyy pelloilla, pientareilla, metsissä ja rannoilla.
- Leviää siemenistä, siemenet leviävät veden mukana!
- Tukahduttaa muun kasvillisuuden, haittaa virkistyskäyttöä, alentaa maa-alueen arvoa, terveyshaitta: fototoksinen, herkät voi saada hengenahdistusta.
- **Torjunta paras antaa ammattilaiselle!** Suojautuminen on tarpeellista ja torjunta on tehtävä pilvisellä säällä. Kukinnon huputus ja katkaisu kun siemenet kypsät. Yksittäiset kasvit voi kaivaa juurineen maasta. Toistuva niittäminen. Kasvuston peittäminen paksulla mustalla muovilla useaksi vuodeksi.
- Älä sekoita alkuperäisiin, myös kookkaisiin lajeihin: etelänukonputkeen (*Heracleum spondylium*), idänukonputkeen (*H. sibiricum*), karhunputkeen (*Angelica sylvestris*) ja väinönputkeen (*A. archangelica*).

JAPANINTATAR, SAHALININTATAR, TARHATATAR

(*Reynoutria japonica*, *Reynoutria sachalinensis*, *Reynoutria ×bohemica*)

- Kotoisin Itä-Aasiasta.
- Sahalinintatar on entinen jättitatar ja tarhatatar on entinen hörtsätatar.
- Suosivat aurinkoisia kasvupaikkoja: joen-, tien- ja radanvarsia, metsänaukkoja ja –reunoja.
- Juurakko kaikilla monivuotinen, syvälle ulottuva ja laajalle levittäytyvä. Leviää juurenpaloista.
- Varret yksivuotiset, bambumaiset. Lehdet suuret herttamaiset tai tylpät.
- Tatarlajit tunnistaa parhaiten lehden alapuolelta: japanintatarilla lehtisuoni on kalju, sahalinintatarilla lehtisuonessa on 1 mm pituisia valkoisia karvoja, tarhatatarilla lehtisuonessa on 0,5 mm pituisia karvoja.
- Valtaavat tilan muilta kasveilta. Voivat vesistöjen varrella aiheuttaa eroosiota.
- Torjunta haastavaa: näivettäminen jatkuvalla alasleikkaamisella tai peittäminen vuosiksi. Torjunta-ainekäsittelylläkin kestää vuosia, eikä sitä voi käyttää kaikissa kohteissa.

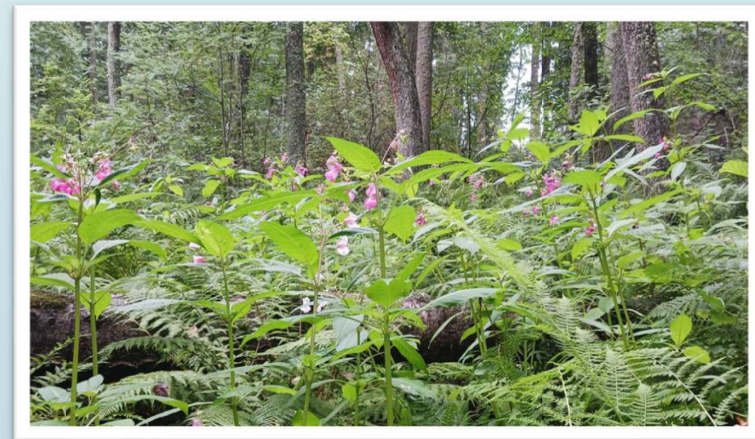
YLEISTÄ TORJUNNASTA

Ennen torjuntaa

- Tunnista kasvi!
- Määritä kasvusto lähellä torjunta-ajankohtaa: pienet esiintymät ensin, yläjuoksulta alajuoksulle, reunoilta keskelle
- Hanki maanomistajan / vesialueenomistajan lupa
- Valitse sopiva menetelmä
- Suunnittele jätehuolto
- Suunnittele seuranta
- Huomioi torjujan varusteiden mukana leviäminen!

6M -muistilista

- Mitä?
- Miksi?
- Missä?
- Milloin?
- Millä?
- Miten?

MITÄ JOKAINEN VOI TEHDÄ?

- Hävitä akvaariokalat ja -kasvit asianmukaisesti!
- Hävitä puutarhajäte asianmukaisesti!
- Osallistu talkoisiin.
- **Ilmoita havainnoista ja mahdollisesta torjunnasta vieraslajit.fi -sivustolla tai sovelluksessa**

KIITOS!

Hyödyllistä tietoa:
vieraslajit.fi
laji.fi

Valokuvat Riitta Korpisuo, ellei kuvan yhteydessä toisin mainita.

